

LA SECCIÓ D'ASTRONÀUTICA

JOAN FRANCESC HERNÁNDEZ TERRADAS

A principis de la dècada del setanta, va ser quan un grup d'amics molt jovenets —16 o 17 anys— inquiets i encuriosits pels temes relacionats amb la investigació espacial ens reuníem per comentar i intentar donar a conèixer les últimes investigacions que, en aquell temps, portaven a terme les potències mundials com els Estats Units i la Unió Soviètica. Era l'època en què l'home es preparava per posar el peu a la Lluna i les sondes automàtiques començaven a mostrar-nos les primeres imatges del nostre desconegut sistema solar. Aquelles tecnologies i aquells avenços en la investigació van ser les més avantguardistes i les més desconegudes per a la ciutadania, com encara ho són avui en dia.

El dissabte al matí vam començar a reunir-nos a casa del bon amic Pere Ruzafa i allà mateix vam fundar allò que nosaltres batejàrem com la Unió Catalana d'Investigacions Espacials (UCIE). El nom no era pas poca cosa i les ganes de treballar que teníem tampoc no eren poques.

D'aquestes reunions va sorgir la idea de posar-nos en contacte amb el Museu Municipal de Badalona i, sobretot, amb la seva Secció d'Astronomia. El que volíem era, si era possible,

poder disposar d'un local i aprofitar el suport d'una entitat prou reconeguda a Badalona com era el Museu Municipal. De bon començament ens van deixar com a local social el meravellós observatori d'Astronomia que hi havia instal·lat,

Membres del Grup d'Astronomia. D'esquerra a dreta: Jordi Tolosa, Joan Francesc Hernández, Josep Lluís González i Pere Ruzafa, 1971. Fotògraf i col·lecció: Joan Francesc Hernández

aleshores, al terrat del Museu. En Jaume Sacasas —responsable de la Secció d'Astronomia— i el Fèlix Cartagena —responsable de la Secció de Meteorologia— sempre van mantenir una relació molt cordial amb nosaltres i sempre van col·laborar amb la nostra recent creada Secció d'Astronàutica. Comentari a banda, mai no he sabut qui va prendre la nefasta decisió de fer treure l'observatori del Museu, ja que disposava d'una magnífica cúpula i un potent telescopi.

Després d'un any i mig, aproximadament, i ja com a Secció d'Astronàutica vam disposar d'un petit despatx que crec que havia estat l'antiga seu dels Cors de Clavé a la quarta planta del Museu. Vam renovar el despatx: el vam pintar, moblar i adequar per a la tasca que ens proposàvem fer... Hi havia moltes ganes i molta empena.

Segurament us preguntareu el perquè d'una Secció d'Astronàutica. La resposta és ben senzilla: la nostra inquietud personal ens va fer arribar a la conclusió que el que havíem de fer era ensenyar i divulgar aquesta nova branca de la tecnologia i aquest va ser el nostre principal objectiu. Recordeu que, a la dècada dels setanta, els mitjans de comunicació no eren els d'ara i, per tant, era molt més difícil aconseguir informació gràfica dels avenços que s'estaven realitzant a l'espai. En canvi, avui en dia, només hem de fer un clic amb el ratolí de l'ordinador per aconseguir una esplèndida fotografia digital de Mart o de Saturn.

En aquella època, la investigació espacial obria una nova finestra per obtenir uns coneixements que només uns quants anys abans eren absolutament desconeguts i gairebé semblaven de ciència-ficció.

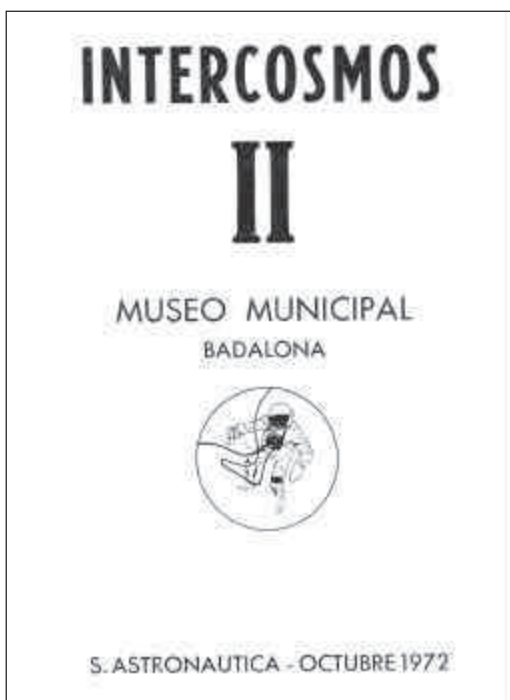
Les primeres naus automàtiques com la *Mariner* i altres, i els posteriors vols tripulats com el *Mercury*, el *Geminis*, l'*Apolo*, l'*Skylab*, el *Salyut* o el *Soyuz*, ens van donar a conèixer imatges que mai no havíem imaginat i que calia mostrar a la gent, perquè les poguéssim contemplar i en poguéssim gaudir igual que nosaltres.

I, a partir d'aquí, la nostra il·lusió va ser mostrar, de forma gràfica (fotografies, pel·lícules i diapositives) i explicativa (col·loquis i conferències) els avenços que en aquesta àrea de la tecnologia i de la ciència es produïen de manera quasi quotidiana. De mica en mica, els nostres arxius fotogràfics i de documentació van anar creixent i va ser llavors quan va néixer la idea d'iniciar tota una sèrie d'exposicions per mostrar tot el material que havíem anat aconseguint reunir.

Cartell del col·loqui de les sondes Mariner i programa de la I Exposició Intercosmos celebrada el 1971 al Museu. Col·lecció: Joan Francesc Hernández,

L'octubre de l'any 1971, al vestíbul del Museu Municipal, es va inaugurar la primera exposició "INTERCOSMOS-I", que va ser un recull de documentació gràfica de diferents vols, tant de tripulats com de sondes automàtiques dels Estats Units i de l'antiga Unió Soviètica. Va restar oberta més de vint dies i va tenir una afluència de públic molt digna, la qual cosa ens va satisfer molt i ens va encoratjar a seguir endavant amb la nostra tasca.

Programa de la II Exposició Intercosmos celebrada el 1972 al Museu. Col·lecció: Joan Francesc Hernández

Recordo aquest fet de manera molt entranyable, perquè va ser tot el producte d'un any de feina totalment altruista. No van ser pas poques les peregrinacions que vam haver de fer a diferents organismes oficials per demanar material gràfic, audiovisual i, evidentment, econòmic. Per exemple, vam contactar amb la NASA, l'INTA, les ambaixades de França, dels Estats Units i d'Anglaterra, la Universitat Politècnica de Barcelona i diversos ajuntaments. I també vam trucar les portes d'empreses privades com IBM, OMEGA, PIHER, CASA, editorials, diaris... En moltes ocasions aquesta tasca no sempre era fàcil de fer, perquè, d'entrada, la gent no ens donava gaire crèdit quan ens veia amb aquella carona de jovenets, però quan ens sentia parlar la situació ja feia un tomb positiu.

Un any després, l'octubre de 1972, vam inaugurar una segona exposició molt millor que l'anterior, ja que aprofitàvem el fruit de l'experiència anterior: "INTERCOSMOS-II". Hi vam mostrar material inèdit fins aquell moment a Espanya, com la maqueta de mida real del primer satèl·lit espanyol anomenat Intasat. De França, ens van enviar un estand expositor de l'antiga CNES (organització precursora d'allò que avui és l'ESA, l'Agència Europea de l'Espai) amb fotografies de naus espacials. Durant el temps que va durar l'exposició, també vam comptar amb la participació de conferenciants especialitzats i col·laboradors de prestigi, que, en aquell moment, ens van donar un cop de mà: Rafael Battestini, de la Universitat de Barcelona; Sebastià Estradé, de la Càtedra de Tecnologies de l'Espai de la UPC; Rafael Barcala, de l'INTA; Sebastià Fontrodona, i molts altres.

Tot aquest esforç va merèixer que aquestes activitats s'inclouguessin en la Cronologia Astronàutica Espanyola de l'any

1972, que era un recull anual de les activitats que tenien relació amb l'astronàutica i que estava elaborada per l'enginyer Juan J. Maluquer.

A partir de l'any 1973-1974 tots els membres de la Secció vam anar deixant l'activitat de mica en mica, alguns abans que altres, ja que les nostres pròpies activitats —feina, estudis o altres inquietuds— ens hi van obligar. I el que sap més greu de tot és que ningú s'interessés per continuar la tasca que havíem iniciat l'any 1971.

No hi ha dubte que la simbiosi que vam ocasionar en aquell moment unint la tecnologia punta amb la història del subsòl del Museu va ser realment interessant i personalment molt gratificant.

I per acabar aquesta petita història de la Secció d'Astronàutica us explicaré una anècdota que encara em fa somriure quan la recordo. L'historiador badaloní Josep M. Cuyàs i Tolosa sempre que ens trobava per les estances del Museu ens preguntava reiteradament i amb entusiasme: "Què en sabeu, de Mart?" I nosaltres, el poc que en sabíem aleshores, ho vam voler mostrar a la ciutat de Badalona.